

забезпечення стійкості економіки. [5] В Україні війна вже призвела до гендерних трансформацій професій, поглибила дефіцит робочої сили, і в поєднанні з наявною демографічною кризою актуалізували питання перебудови ринку праці.

З огляду на результати проведених досліджень, першочерговими заходами для України, окрім збалансованої монетарної та фіскальної політик, вираженого політичного та дипломатичного управління, мають бути заходи, спрямовані на розвиток людського капіталу і підтримку економічної активності населення: залучення робочої сили, підтримка постраждалого бізнесу та створення сприятливих умов для його відновлення та релокації: спрощення адміністративних процедур, доступність освітніх послуг для здобуття потрібних навичок зміни/оновлення кваліфікації, зниження корупційних ризиків. Стимулювання підприємств до збереження та прирощення виробничих потужностей має стати одним із основних пріоритетів економічної політики на період війни. Лише комплексний підхід у подолання економічних і соціальних викликів може забезпечити відновлення стійкості економіки України як в умовах війни, так і повоєнного відновлення. Уроки міжнародного досвіду надають цінні орієнтири, які за належного їх осмислення та застосування здатні зміцнити українську економіку.

Література

1. World Economic Outlook (October 2024). *International Monetary Fund*.
2. Данилишин Б. Як досвід Ізраїлю може допомогти у відновленні економіки України. *РБК-Україна*. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/k-dosvid-izrayilyu-mozhe-domogti-vidnovlenni-1676462289.html>
3. Самойлюк М. Трекер економіки України під час війни. *Центр економічної стратегії*. URL: <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/>
4. Seth J. Frantzman. Israel's defense sales top \$13B as 2023 becomes another record year. *Breaking Defense*. URL: <https://breakingdefense.com/2024/06/israels-defense-sales-top-13b-as-2023-becomes-another-record-year/>
5. Демографічна стратегія: чи є надія? *Ціна держави — проект CASE Україна*. URL: <https://cost.ua/demografichna-strategiya-chy-ye-nadiya/>

Красношарпа Є.С.

здобувач PhD,

ДНУ «Академія фінансового управління»

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ БАНКІВ РОЗВИТКУ У КОНТЕКСТІ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ

Участь банків розвитку у міжнародній фінансовій допомозі є важливою складовою забезпечення стабільності та розвитку економік, які постраждали від різних кризових ситуацій, включаючи війни, природні катастрофи та економічні спадки. Банки розвитку відіграють значну роль у наданні не лише фінансування, а й технічної, консультативної та організаційної підтримки.

Основними напрямками участі банків розвитку у міжнародній фінансовій допомозі можна вважати: фінансування відновлення та розвитку; забезпечення технічної допомоги та консультацій; формування механізмів публічно-приватного партнерства; гарантії та страхування; відновлення соціальних секторів; впровадження інноваційних фінансових інструментів; формування довгострокових стратегій відновлення; залучення міжнародних донорів і фінансових ресурсів; відновлення фінансового сектору.

У рамках фінансування відновлення та розвитку банки розвитку надають пільгові кредити країнам, які потребують фінансування для відновлення після криз, війни чи стихійних лих. Це можуть бути як довгострокові позики, так і кредити на сприятливих умовах для стимулювання відновлення інфраструктури, соціальних та економічних систем. Наприклад, МБРР надає країнам, які перебувають у складних економічних умовах або постраждали від

війни, пільгові кредити для відновлення та розвитку інфраструктури, соціальних секторів і економічних систем. Його програми фінансування часто орієнтовані на: відновлення інфраструктури після конфліктів або стихійних лих; стимулювання економічного зростання через інвестиції в освіту, охорону здоров'я, енергетику, водопостачання та інші критичні сфери. Це особливо важливо у післявоєнний період для забезпечення нормального функціонування економіки.

В контексті відновлення соціальних секторів банки розвитку не лише надають фінансування, а й активно підтримують країни за допомогою технічних консультацій і стратегічного планування. Вони допомагають визначити пріоритети для відновлення, пропонують інноваційні підходи до економічного відновлення і створення нових робочих місць. Наприклад, Світовий банк або Європейський банк реконструкції та розвитку можуть надати експертів для розробки планів економічної стабілізації та відновлення.

Для покриття великих фінансових потреб у відновленні інфраструктури, банки розвитку часто ініціюють та підтримують механізми публічно-приватного партнерства (PPP). Це дозволяє залучити приватні інвестиції та технології для реалізації великих проектів, знижуючи навантаження на державний бюджет. Такий підхід часто використовують для розвитку енергетичних проектів, будівництва доріг або відновлення житлових масивів.

На нашу думку, важливим фактом у наданні міжнародної фінансової допомоги є те, що банки розвитку можуть надавати гарантії або страхування для зменшення ризиків, пов'язаних із інвестиціями у країни, які постраждали від війни або кризи. Це створює можливості для залучення приватних інвесторів у високоризикові проекти. Наприклад, ЄБРР активно використовує механізми гарантій, щоб заохотити приватний сектор інвестувати в розвиток малого та середнього бізнесу в постконфліктних регіонах.

Особливу увагу банки розвитку приділяють відновленню соціальної інфраструктури, такої як охорона здоров'я, освіта та житлові умови. Вони можуть фінансувати проекти, що забезпечують доступ до базових послуг для постраждалого населення, що є критичним для стабілізації ситуації в країні. Наприклад, проекти з відновлення лікарень, шкіл або доступу до чистої води є важливими в післявоєнний період.

У рамках впровадження інноваційних фінансових інструментів банки розвитку розробляють нові фінансові інструменти для підтримки відновлення після війни, зокрема зелені облігації, соціальні облігації, позики з низькими відсотковими ставками та інші спеціалізовані продукти для фінансування проектів відновлення. Ці інструменти дозволяють забезпечити довгострокове фінансування та підтримку стабільного економічного росту.

Банки розвитку також допомагають країнам, що зазнали війни чи економічного колапсу, у розробці довгострокових стратегій відновлення, які включають планування економічного зростання, створення нових індустрій і секторів, підтримку інновацій. Вони працюють із державними та приватними структурами для розробки стратегії розвитку на наступні десятиліття, щоб забезпечити економічну стійкість і прогрес.

Банки розвитку відіграють важливу роль у залученні додаткових фінансових ресурсів для країн, що постраждали від воєнних дій. Вони можуть співпрацювати з урядами інших країн, міжнародними організаціями та донорськими фондами для створення комбінованих фінансових пакетів для допомоги.

Однією з важливих сфер, де банки розвитку активно працюють, є відновлення фінансового сектору. Після війни або кризи багато національних фінансових установ можуть бути ослаблені або зруйновані. Банки розвитку надають допомогу в реструктуризації та відновленні цих установ, створенні нових фінансових інструментів та механізмів, що сприяють відновленню довіри до фінансової системи.

Таким чином, проблематика міжнародної фінансової допомоги за участю банків розвитку у контексті воєнної економіки є надзвичайно актуальною темою, враховуючи потребу країн, що перебувають у стані збройного конфлікту, в ресурсах для підтримки економіки, відновлення інфраструктури та забезпечення соціального захисту.